

JEZIK KOT TEMELJ NARODNE IDENTITETE

5. mednarodna konferenca VZGOJA ZA LJUBEZEN DO DOMOVINE IN DRŽAVE

Helena Kregar

V soboto, 18. novembra 2023, je v Osnovni šoli Notranjski odred v Cerknici potekala že 5. mednarodna konferenca *Vzgoja za ljubezen do domovine in države*, ki jo organizira Društvo katoliških pedagogov Slovenije (DKPS).

Konferenco vsako leto posvetimo temi, ki je pomembna za krepitev narodne identitete. Letos je bil to jezik. Pa ne le naš, domači, slovenski jezik. Možnost pogleda na vrednoto narodovega jezika smo dali tudi udeležencem iz drugih držav. Predvsem pa tistim Slovincem, ki živijo izven matične domovine, saj skoraj petina narodovega telesa živi v zamejstvu, izseljenstvu in zdomstvu.

V plenarnem delu konference so predavatelj prikazali svoj pogled na pomen slovenskega jezika. V drugem delu konference pa so udeleženci predstavili svoje izkušnje, aktivnosti in delo v šoli ter v javnem prostoru.

V pozdravnem nagovoru je predsednik Državnega sveta Republike Slovenije Marko Lotrič poudaril, da je skrb za ohranjanje slovenstva njegova osebna drža in drža v njegovi politični vlogi. Spomnil je, da se je skozi zgodovino vedno znova pojavljala ta ali ona tuja oblast, ki je slovenski jezik zatirala in ga želela izkoreniniti. Naši predniki so jezik ohranili, ne glede na to da so bili zaradi tega pogosto preganjani in zatirani. Izpostavil je pomen projekta Rastoča knjiga, katerega pobudnik je prav Državni svet RS.

Predsednik Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve Lojze Peterle pa je poudaril, da smo imeli v preteklosti kulturo, jezik in zavedanje svoje

narodne identitete. Danes pa imamo tudi svojo lastno državo, a z nespoštovanjem razgrajujemo prav te temeljne narodove vrednote.

Uvodna predavanja

Prva predavateljica, akademikinja ddr. Marija Stanonik, se je v predavanju *Jezik – duša naroda* najprej ozrla v zgodovino. Govorjena slovenska beseda sega že daleč pred 10. stoletje, po tem pa je jezik ohranjen tudi v pisani besedi. Iz teh temeljev smo kot eni od prvih narodov dobili slovensko knjigo. Rodovi Slovencev so negovali kulturo, pesem in molitev v domačem jeziku. V preteklih stoletjih se je pritisk na jezik stopnjeval predvsem od zunaj. Mnogi zavedni domoljubi, duhovniki in umetniki so za narod in jezik žrtvovali

VZGOJA
za ljubezen
do domovine
in države

MEDNARODNA KONFERENCA 2023

življenja. Jezik je trpel pod pritiskom močnejših narodov in ideologij, pa vendar ga niso mogli uničiti. Prav zato smo danes dolžni vsi in na vseh področjih javnega delovanja skrbeti zanj. Za bogastvo izrazja moramo skrbeti na vseh strokovnih področjih, sicer se bo počasi umaknil globalizacijsko močnejšim jezikom. Vsi smo dolžni živeti z jezikom, tako da se ne bomo spraševali: »Ali se naša beseda suši? Nam jemljejo dušo?«

Dr. Andrej Fink je spregovoril o jeziku kot temelju narodove samobitnosti. Najprej je opisal pomen samobitnosti, ki predstavlja originalnost, samostojnost in samosvojost, ki jo imamo tako v narodovem telesu kot v njegovem jeziku. Jezik je opisal tudi kot orožje. Veliki, močni narodi so ga vedno uporabljali za sredstvo zavojevanja in pritiska nad pokorjenim narodom. Slovenci nismo bili nikoli zavojevalci in danes nismo na slabšem kot veliki narodi. Skozi stoletja smo jezik in narodovo bogastvo negovali s pisano in govorno besedo ter s kulturo, znanostjo in literaturo – to je bilo in bo ostalo naše orožje, naš temelj obstoja in razvoja.

Dr. Kozma Ahačič je spregovoril o pomenu slovenščine v šoli in v družbi. Zelo se zaveda hitrih sprememb v današnjem času. Klasično knjigo je postavil ob bok digitalnim vsebinam, ki mlade zelo privlačijo; jim sicer dajejo

Nagovor predsednika Državnega sveta RS, Marka Lotriča, na 5. mednarodni konferenci (foto arhiv DKPS)

Povezovalka na 5. mednarodni konferenci je bila Katarina Lenarčič (foto arhiv DKPS).

tudi možnost branja, a ne poglobljenega. Zato je spodbudil učitelje, naj vztrajno poudarjamo in tudi zahtevamo branje. To je sicer težko opravilo in večšina, ki zahteva veliko truda. Šele kasneje bralcu hvaležno prinese užitek. Poudaril je tudi, da smo državljani sami odgovorni za rabo lepe slovenščine v javnem jezikovnem prostoru. Spodbudil nas je, naj vedno zahtevamo, da so napisi na javnih mestih v slovenščini, in če je potrebno, kršitve tudi prijavimo inšpekciji. Vse, predvsem učitelje, je spodbudil k delavnosti, odgovornosti in čuječemu odnosu do rabe jezika v javnosti. Ob koncu je predstavil še delovanje Inštituta za slovenski jezik, ki ljudem pomaga pri pravilni rabi jezika na portalih *Fran*, *Franček* in *Terminologišče*.

Delovne skupine

V dopoldanskem in popoldanskem delu se je v petih delovnih skupinah zvrstilo 60 prispevkov z vseh strokovnih področij in iz cele vrste držav. Udeleženci iz Slovenije, zamejstva (Italija, Avstrija), Hrvaške, Ukrajine, Argentine, Nemčije, Belgije in Kanade so prispevke predstavili tako v živo kot preko spleta (Zoom).

Tudi letos smo lahko prisluhnili ganljivim pričevanjem o ljubezni do domovine, ki jo v izseljenstvu gojijo skozi kulturne dejavnosti, šolo in vero. Tisti, ki ostajajo v Argentini, in vsi, ki se vračajo v domovino svojih staršev, so slovenskim učiteljem pravi navdih za zavedno slovenstvo.

Prispevki iz zamejstva pa pričajo o izredno globokih koreninah slovenstva ter o trdnosti in živosti, ki se odraža v

slovenskih skupnostih na Koroškem in v Italiji. Pa vendar avtorji ugotavljajo, da je potrebnega vedno več prizadevanja za ohranjanje temeljnih, že izborjenih pravic za to, da slovenščina ohranja mesto v jezikovnem prostoru države. Izjemne prispevke so imeli Ivo Jevnikar, mag. Martina Piko-Rustia in dr. Karl Hren. Marsikdo je prvič slišal, kako močan je bil in je še trud za ohranitev slovenskega jezika v zamejstvu. To lahko izhaja le iz srca. Tako zelo prav in dobro je, da slovenski učitelji spoznavajo zgodovino, pa tudi temelje in današnjo stvarnost življenja v izseljenstvu in v zamejstvu na italijanskem, madžarskem in avstrijskem področju.

Od številnih slovenskih učiteljev pa smo lahko slišali, kako se vsak na svoj način trudi za lep slovenski jezik, za vzgojo in izobraževanje, ki bi otrokom približali lepote slovenskega jezika. Prisluhnili smo tudi zanimivim prispevkom o Slovencih v taboriščih, o Evropski šoli, o narečjih, zgodovini slovenskega jezika ter neprecenljivim osebnim zgodbam. Vsa predavanja in vsi prispevki so zbrani v obsežnem e-zborniku, ki ga najdete na spletni strani DKPS (<https://www.dkps.si/>).

Organizatorji konference si želimo, da bi učitelji vse slišano in doživeto posredovali svojim kolegom v zbornicah in predvsem svojim učencem. S tem se bo še naprej ohranjalo in tudi širilo spoznavanje življenja našega naroda, ki je razseljen po vsem svetu. Povezujeta nas jezik in ljubezen do naroda in domovine. Vsega tega poznavanja in védenja naše šole žal ne nudijo. Konferenca *Vzgoja za ljubezen do domovine in države* ima zato izredno pomembno vlogo. »Svojega jezika se moramo zavedati in se vsak po svojih močeh truditi, da kljub pritiskom globaliziranega sveta in kljub potrebi po poznavanju tujih jezikov svoj jezik ohranjamo, ga negujemo in razvijamo tudi v prihodnje – tako uradni jezik kot tudi bogastvo njegovih narečij,« je v svojem nagovoru poudaril predsednik Državnega sveta Marko Lotrič.

Predavanje akad. Marije Stanonik (zgoraj, foto arhiv DKPS); v živo se je 5. mednarodne konference udeležilo preko 80 ljudi, nekaj čez 30 pa preko spleta (spodaj, foto arhiv DKPS).

